

Кыргыз Республикасынын
Билим берүү жана илим министрлигинин
2023-ж. 16.02.
№ 537/буйругуна 2-тиркеме

Студенттердин өз алдынча иштерин уюштуруу (СӨИ) жөнүндө жобо

1. Жалпы жоболор

1. СӨИни уюштуруу боюнча сунуштамалар жогорку жана орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын (мындан ары – окуу жайлар) жогорку жана орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарынын (мындан ары – ОКБ жана ЖКБ МБС) негизинде иштелип чыккан.

2. Окуу процессинин алкагында окуу жүктөмүнүн үч түрү өз ара байланышта, алар дисциплинаны өздөштүрүүнүн жалпы сыйымдуулугу түшүнүгүнө кирет:

1) салттуу формалар түрүндөгү аудиториялык иштер: лекциялар, семинарлар, практикалык сабактар ж.б.;

2) студенттердин өз алдынча иши;

3) өз алдынча тапшырмаларды аткаруу, индивидуалдуу тапшырмаларды аткаруунун натыйжаларын контролдоо жана баалоо процессиндеги жеке консультациялар.

Студенттердин өз алдынча иши – бул процесске окутуучулардын түздөн-түз катышуусуз студенттин жаңы билимдерди жана көндүмдөрдү активдүү, максаттуу өздөштүрүү ыкмасы.

Студенттин өз алдынча иштөө көндүмдөрүн өнүктүрүүнү, алардын чыгармачылык активдүүлүгүн жана демилгесин өнүктүрүүнү камсыз кылуучу, ошондой эле жалпысынан студенттердин өз алдынча ишинин нормалдуу иштешин камсыз кылуучу уюштуруу чаралары төмөнкүдөй шарттарга негизделүүгө тийиш:

1) Өз алдынча иш өзүнүн предметтик багыты боюнча конкреттүү болууга тийиш;

2) Өз алдынча иш натыйжалуу, үзгүлтүксүз көзөмөлдөө жана анын натыйжаларын баалоо менен коштолууга тийиш.

3. Студенттердин өз алдынча иштеринин предмети жана мазмуну мамлекеттик билим берүү стандарты, окутуунун ар кандай формаларынын ишке ашырылуучу билим берүү программалары боюнча колдонуудагы окуу пландары, окуу дисциплиналарынын жумушчу программалары, негизги адабияттардын мазмуну: окуу китептери, окуу куралдары жана усулдук колдонмолору, жана кошумча адабияттар менен аныкталат.

4. Өз алдынча ишти көзөмөлдөө жана анын натыйжаларын баалоо эки форманын биримдиги катары уюштурулат:

1) студенттин өзүн-өзү башкаруусу жана өзүн-өзү баалоосу;

2) окутуучулар, мамлекеттик экзамендик жана аттестациялык комиссиялар, мамлекеттик инспекциялар тарабынан текшерүү жана баалоо ж.б.

5. Белгилүү бир адистиктеги студенттердин өз алдынча иштерин аткаруунун конкреттүү түрлөрүн жана ыкмаларын студенттер окуу дисциплиналарына жараша тандашат. Зарыл учурларда - окутуучу менен макулдашуу боюнча колдонуудагы ченемдик документтерде белгиленген шарттарда ишке ашырылат. Өз алдынча иштерди аткаруунун түрлөрү ушул жобо менен белгиленет (9-пунктту караңыз).

6. Өз алдынча иштерди аткарууга эбөлгөлөрдү жана шарттарды түзүүчү иш-чаралар ар бир студентти төмөнкүлөр менен камсыздоону кароого тийиш:

1) теориялык (эсептөө, графикалык ж.б.) жана практикалык (лабораториялык, окуу-изилдөө ж.б.) иштерди аткарууда жекече иштөө ыкмасы;

2) маалыматтык ресурстар (маалымдамалар, окуу куралдары, жеке тапшырмалардын банктары, окуу программалары, колдонмо программалык пакеттер ж.б.);

- 3) усулдук материалдар (көрсөтмөлөр, колдонмолор, семинарлар ж.б.);
- 4) текшерүүчү материалдар (тесттер);
- 5) материалдык ресурстар (ПК, өлчөөчү жана технологиялык жабдуулар ж.б.);
- 6) убактылуу ресурстар;
- 7) консультациялар (лабораториялардын, ИИИнин кызматкерлери ж.б.);
- 8) индивидуалдуу билим берүү траекториясын тандоо мүмкүнчүлүгү (элективдүү окуу дисциплиналары, кошумча билим берүү кызматтары, индивидуалдуу даярдоо пландары);
- 9) студент өз алдынча алган теориялык жана/же практикалык натыйжаларды (конференцияларды, олимпиадаларды, конкурстарды) ачык талкуулоо мүмкүнчүлүгү.

7. Студенттердин өз алдынча иши окуу жай менен кызматтык келишими бар бөлүмдөрдө, билим берүү программалары департаментинде, лабораторияларда, ресурстук борборлордо, башка уюмдарда, мекемелерде жана ишканаларда жүргүзүлөт.

2. СӨИни уюштуруунун өзгөчөлүктөрү

8. Окуу жай тарабынан окутуунун ар кандай формаларындагы өзүнчө билим берүү программаларын ишке ашыруу боюнча колдонуудагы окуу пландарынын алкагында студенттин өз алдынча иши окуу планына киргизилген ар бир окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштөөнү болжолдойт. Дисциплинанын жалпы сыйымдуулугунун көлөмү аудиториялык жана өз алдынча иш болуп бөлүнөт. Мында өз алдынча ишке жалпы дисциплинанын сыйымдуулугунун көп бөлүгү бөлүнөт - 60% жакын, бирок ал ошондой эле 55%дан 65%га чейин өзгөрүшү мүмкүн. Ар бир окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштин көлөмү окуу планында аныкталган жана ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларынын алкагында окуу жай тарабынан белгиленет.

Мисал: Семестр 30 кредит, 5 кредиттен 6 дисциплина, ар бир дисциплина 150 саат = 30 саат x 5 кредит, аудиториялык иш = $150 \times 40\% = 60$ саат жана өз алдынча иш = $150 \times 60\% = 90$ саат.

Мында өз алдынча иш 82,5 сааттан 97,5 саатка чейин болушу мүмкүн. Анда аудиториялык иш тиешелүү түрдө 52,5 сааттан 67,5 саатка чейин болот.

Бир семестрдин узактыгы = 16 жумалык теориялык окуу + 2 жума экзамендер = 18 жума. Студенттин жумасына окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү, анын ичинде анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрү = $(30 \text{ саат} \times 30 \text{ кредит}) : 18 \text{ жума} = 50 \text{ саат}$.

9. Студент өз алдынча иштин жүрүшүндө:

1) изилденип жаткан дисциплина боюнча теориялык материалды өздөштүрөт (айрым темалар, темалардын айрым маселелери, айрым жоболор ж.б.);

2) практикалык жол менен зарыл болгон куралдарды колдонуу менен теориялык материалды бышыктайт (маселелерди чечүү, текшерүү иштерин аткаруу, өзүн-өзү текшерүү үчүн тесттер);

3) кырдаалды талдоо жана туура чечимди иштеп чыгуу үчүн алган билимдерин жана практикалык көндүмдөрүн колдонот (топтук талкууга даярдык, ишкер оюндун алкагында даярдалган иш, "болоттун кейси", конкреттүү кырдаалды жазуу жүзүндө талдоо, долбоорлорду иштеп чыгуу ж.б.);

4) алган билимдерин жана жөндөмдөрүн өз позициясын, теориясын, моделин түзүү үчүн колдонот (студенттин бүтүрүүчү, дипломдук ишин, илимий-изилдөө ишин жазуу).

10. Өздөштүрүү предметине жараша студенттин өз алдынча иши жогоруда көрсөтүлгөн бардык түрлөрдү же алардын бөлүгүн ар түрдүү катышта камтышы мүмкүн. Мисалы, гуманитардык жана коомдук-экономикалык илимдер блогуна кирген дисциплиналар боюнча, теориялык материалдарды изилдөөдө өз алдынча иш басымдуулук кылышы мүмкүн - кошумча адабияттарды, баштапкы булактарды окуу жана башкалар. Математика дисциплиналары боюнча -- маселелерди чыгаруу жана текшерүү иштери. Атайын дисциплиналар боюнча өз алдынча иш бардык төрт форманы камтышы керек,

3. Окуу дисциплиналары боюнча өз алдынча иштин натыйжалуулугун камсыз кылуунун негизги шарттары

15. Студенттерге билим берүү максаттарын так коюу, өз алдынча ишке позитивдүү мамилени жана кызыгууну стимулдаштыруу.

16. Өз алдынча ишти уюштурууда мазмунун, түрлөрүн жана ыкмаларын системалуу жана ырааттуу татаалдаштыруу.

17. Студенттердин даярдыгынын деңгээлин жана жеке жөндөмдөрүн эске алуу, тапшырмаларды дифференциациялоо.

18. Өздөштүрүлүп жаткан материал боюнча студенттин өз алдынча ишинин үлүшүн кобойттуу максатында окуу пландарын кайра иштеп чыгуу.

19. Тигил же бул курсту өздөштүрүүгө усулдук сунуштамаларды даярдоо. Алардын мазмунуна этаптарынын баяндалышы жана иштөө тартиби, тематикалык консультациялар, көйгөйлүү талкуулардын темалары, өз алдынча өздөштүрүү үчүн адабияттар көрсөтүлөт, орто аралык жана жыйынтыктоочу тапшырмаларды аткаруу боюнча кеңештерди жана компьютердик тесттерди камтыйт.

20. Практиканын бардык түрлөрүнө жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга усулдук көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу.

4. СӨИ үчүн тапшырмалардын мазмуну

21. Өз алдынча иштин максаттары, милдеттери, мазмуну жана көлөмү окуу дисциплинасынын ажырагыс бөлүгү болуп саналат: анын максаттары, милдеттери, көлөмү жана мазмуну.

22. Өз алдынча иштердин көлөмү тиешелүү негизги билим берүү программалары боюнча дисциплиналардын жумушчу программаларында окуу дисциплинанын чегинде төмөндөгү форма боюнча белгиленет:

Дисциплиналардын көлөмү жана окуу иштеринин түрлөрү:

Окуу иштеринин түрлөрү	Жалпы сааттар	Семестрлер			
Дисциплинанын жалпы сыйымдуулугу					
Аудиториялык сабактар					
Лекциялар					
Практикалык сабактар (ПС)					
Семинарлар (С)					
Лабораториялык иштер (ЛИ)					
жана (же) аудиториялык иштердин башка түрлөрү					
Өз алдынча иш					
Курстук долбоор (иш)					
Графикалык-эсепөө иштери					
Реферат					
жана (же) өз алдынча иштердин башка түрлөрү					
Жыйынтыктоочу текшерүүнүн түрү (модуль, экзамен)					

(таблицанын биринчи графасында студенттердин аудиториялык жана өз алдынча окуунун түрлөрү көрсөтүлөт. Экинчи графада дисциплинанын жалпы сыйымдуулугу ОКБ жана ЖКБ МБСке ылайык сааттар менен, аудиториялык жана өз алдынча окуунун көлөмү - окуу планына ылайык көрсөтүлөт. Үчүнчү графада окуу ишинин ар бир түрү боюнча ар бир семестрдеги сааттардын саны жана дисциплина боюнча жыйынтыктоочу текшерүүнүн түрү көрсөтүлөт).

23. Студенттердин өз алдынча иштеринин мазмуну өзүнчө билим берүү программаларынын дисциплиналарынын тиешелүү программаларында окуу дисциплинанын мазмунунун тематикалык планына (модулдарына) ылайык бөлүштүрүлөт:

Теманын мазмуну.

(ар бир теманын аталышы, анын мазмуну жана аудиториялык сабактардын/өз алдынча иштин сааттары менен көлөмү көрсөтүлөт).

24. Студенттин өз алдынча иши үчүн тапшырмалар так түзүлүп, өздөштүрүлүп жаткан дисциплинанын темалары менен ажыратылышы керек жана алардын көлөмү окуу планында бөлүнгөн сааттар менен аныкталууга тийиш.

25. Тапшырма эреже катары төмөнкүлөрдү камтыйт:

1) максат коюу;

2) өз алдынча иштин минималдуу талап кылынган мазмуну (СӨИнин бир же бир нече түрүн аныктоо менен);

3) аткарылган ишти тапшыруунун формасын көрсөтүү (реферат, отчет, түшүндүрмө кат, эксперименттин, социологиялык сурамжылоонун натыйжалары, чиймелер, таблицалар, иштелип чыккан жана долбоорлонгон макет ж.б.);

4) отчеттун формасы жана убактысы (отчетту сабакта жактоо, кафедрада белгиленген мөөнөттө долбоорду жактоо, практикалык же семинардык сабактарга катышуу, ырааттама боюнча текшерүү ишин жазуу, аткарылган тапшырманы окутуучуга текшерүүгө берүү же сабак учурунда окутуучу тарабынан текшерүү, кеңейтилген семинарда чыгып сүйлөө, студенттердин илимий конференцияларына катышуу ж.б.);

5) тапшырманын аткарылышын баалоо формасы: баллдык-рейтингдик системанын чегинде баллдарды аныктоо, зачеттолду же жыйынтыктоочу баалоо баллы.

26. Аткарылган иштин мазмуну белгиленген баштапкы тапшырма, окутуучу менен өз ара иш алып баруунун алкагында белгиленген аткаруу талаптары менен аныкталат.

27. Сунушталган (типтүү) тапшырмалар, студенттин өз алдынча ишинин мазмуну жана көлөмү негизги билим берүү программасынын дисциплиналардын жумушчу программасына усулдук сунуштамалардын бөлүгү катары иштеп чыгуучулар тарабынан окутууну уюштурууда кошумча киргизилиши мүмкүн.

5. СӨИнин аткарылышын көзөмөлдөө

28. Студенттин өз алдынча ишинин натыйжалары окутуучу тарабынан көзөмөлдөнүшү керек. Бул жыйынтыктар өздөштүрүлүп жаткан дисциплинанын жыйынтыктоочу аттестациясында бааланып, эске алынууга тийиш. Студенттин өздөштүрүп жаткан дисциплина боюнча өз алдынча аткарган ишинин натыйжасын баалоонун эң алгылыктуу формасы болуп баллдык система саналат. Студенттин өз алдынча ишинин натыйжаларын баалоо шкаласын иштеп чыгууда студенттин өз алдынча ишин эске алуу зарыл, ошол эле учурда тапшырмалардын татаалдыгынын деңгээлине жараша өз алдынча иштөө үчүн тапшырмаларды ранжирлөө керек.

Колдонулуучу текшерүү формалары катары төмөнкү формалар сунушталат:

1) Тестирлөө;

2) Модулдук окутуу технологиясынын негизинде окуу процессине киргизилген студенттердин окуу ишинин сагатын баалоо боюнча баллдык-рейтингдик системанын алкагындагы көзөмөлдөө иш-чаралары;

3) Контролдук иштер, тапшырмалар (окутуучунун текшерүүгө кете турган убактысын үнөмдөө максатында студент матрицаны жооптору менен толтурат);

4) Өз алдынча өздөштүргөн тема боюнча баяндама (коллективдүү болушу мүмкүн);

5) Веердик экспресс сурамжылоо;

6) Аткарылган долбоордун жыйынтыгы жөнүндө отчет (жеке же топто).

СӨИ боюнча отчет берүүнүн формасы жана убактысы тапшырмада алдын ала көрсөтүлөт жана студенттин өз алдынча иштөө графиги менен жөнгө салынат.

СӨИге тапшырманы иштеп чыгууда жана берүүдө ишти (тапшырманы) аткаруу формасы, аткарылган иштердин минималдуу талап кылынган көлөмү алдын ала белгиленет.

6. Студенттердин өз алдынча иштерин пландоо

29. Ар бир дисциплина боюнча СӨИ үчүн убакыттын көлөмү ар бир өзүнчө билим берүү программасынын окуу планында көрсөтүлөт. Бул убакыттын көлөмү дисциплинанын программасында да берилет.

30. Белгилүү бир билим берүү программасынын дисциплиналары боюнча СӨИ үчүн тапшырмалар окутуу курсун иштеп чыгууда окутуучу тарабынан алдын ала пландаштырылат. СӨИни пландаштыруунун баштапкы маалыматтары болуп ар бир дисциплинанын жалпы сыйымдуулугун жана аудиториялык, өз алдынча иштин көлөмүн көрсөткөн окуу планы, белгилүү бир билим берүү программасы боюнча дисциплинанын жумушчу программалары жана мамлекеттик билим берүү стандарты саналат.

31. Студенттердин өз алдынча ишин болочок бүтүрүүчүнүн даярдыгынын деңгээлине карата ОКБ жана ЖКБ МБСтин талаптарын аткара тургандай жана ошол эле учурда ОКБ жана ЖКБ МБСте катуу чектелген сабактардын көлөмүнүн чегинде боло тургандай уюштуруу зарыл.

32. Практикалык ишке ашырылган окуу процессинде анча маанилүү эмес, ошондой эле бул адистиктердин окуу пландарында берилген аудиториядан тышкары иштердин көлөмүнөн студенттердин өзүн-өзү даярдоого кеткен чыгымдарынын (көп да, аз да) реалдуу маанилеринин олуттуу четтөөлөрү кездешет:

1) окуу дисциплинасы боюнча курстук иштин же курстук долбоордун болушу жалпы сыйымдуулукка олуттуу таасирин тийгизет, аны окутуучулар, ошондой эле стандарттарды иштеп чыгуучулар дайыма эле эске ала беришпейт;

2) окутуучу болочок бүтүрүүчүнүн өз алдынча ишин окуу планы боюнча болжолдуу жүктөмгө барабар көлөмдө пландаштыра албайт (студенттер өз алдынча иштердин ар кандай түрлөрүн аткарганда аларды байкоо кыйын; студенттердин таанып-билүү жөндөмдөрүнүн ар кандай деңгээлдери өзүн-өзү даярдоого карата чыгымдарын болжолдоого мүмкүндүк бербейт);

3) окутуучу өз алдынча иштин мазмунун тандоодо ката кетириши мүмкүн (экинчи даражадагы материал менен ашыкча жүктөө студенттердин аудиториядан тышкары даярдыгын жогорулатат);

4) окутуучу тарабынан студенттердин өз алдынча иштерди аткаруусунун сапатына жана системалуулугуна карата жетишээрлик катуу талап коюлбагандыгы, ошондой эле берилген иштерди туруктуу текшербегендиги орундуу;

5) окутуучу аудиториядан тышкары иштерди пландаштырууда студенттердин бул тапшырманы аткара алуусу жана түшүнүүсү үчүн тапшырманын татаал экендигин эске албайт;

6) айрым окуу предметтери боюнча өз алдынча иштер үчүн окуу-усулдук адабияттардын жетишсиздиги же жоктугу убакыттын тартыштыгын пайда кылат;

7) окуу иштерин жүргүзүү үчүн эскирген усулдук сунуштамалардын, нускамалардын жана материалдардын жетишсиз жаңылануусу (алардын техниканын жана технологиянын учурдагы абалына шайкеш келбегендиги студенттерден кошумча өз алдынча издөөнү талап кылат);

8) окутуучуларга да, студенттерге да багыт алуу кыйын болгон маалыматтардын тынымсыз өсүп жаткан агымы: издөө, иштеп чыгуу, өздөштүрүү, колдонуу ж.б..

33. Студенттердин өз алдынча иштерин пландаштырууда жана уюштурууда айтылган себептерди четтетүү жалпы окуу жүктөмүнө карата ОКБ жана ЖКБ МБСтин талаптарын жакшыраак аткарууга жардам берет.

34. Учурдагы окуу пландарынын, СӨИ боюнча тапшырмалардын негизинде окуу бөлүмү ар бир академиялык семестр үчүн окуу процессинин графигинин алкагында белгилүү бир адистиктин академиялык тобунун өз алдынча ишинин графигин түзөт. График окуу бөлүмүнүн башчысы тарабынан бекитилет. Графиктин мисалы төмөндө берилген.

35. Ар бир дисциплина үчүн графикте СӨИнин көлөмүнүн окуу семестринин жумалары боюнча бөлүштүрүлүшү, орто аралык РМР текшерүү иш-чаралары көрсөтүлөт. Текшерүү иш-чарасынын түрүнө жараша аудиториялык сааттарда да, сабактан тышкары убакта да ишке ашырылышы мүмкүн.

Положение об организации самостоятельной работы студентов (СРС)

1. Общие положения

1. Рекомендации об организации СРС разрабатывалось на основе государственных образовательных стандартов высшего и среднего профессионального образования (далее- ГОС СПО и ВПО) образовательных организаций высшего и среднего профессионального образования (далее - учебное заведение) .

2. В рамках учебного процесса взаимосвязаны три вида учебной нагрузки, которые и входят в понятие общей трудоемкости изучения дисциплины:

1) аудиторная работа в виде традиционных форм: лекции, семинары, практические занятия и т.п.;

2) самостоятельная работа студентов;

3) индивидуальные консультации по ходу выполнения самостоятельных заданий, контроль и оценка результатов индивидуальных заданий.

Самостоятельная работа студентов - способ активного, целенаправленного приобретения студентом новых для него знаний и умений без непосредственного участия в этом процесса преподавателей.

Организационные мероприятия, обеспечивающие развитие навыков самостоятельной работы студента, воспитание их творческой активности и инициативы, а также, в целом, обеспечивающие нормальное функционирование самостоятельной работы студентов, должны основываться на следующих предпосылках:

1) Самостоятельная работа должна быть конкретной по своей предметной направленности;

2) Самостоятельная работа должна сопровождаться эффективным, непрерывным контролем и оценкой ее результатов.

3. Предметно и содержательно самостоятельная работа студентов определяется государственным образовательным стандартом, действующими учебными планами по реализуемым отдельным образовательным программам различных форм обучения, рабочими программами учебных дисциплин, содержанием основной литературы: учебников, учебных пособий и методических руководств, и дополнительной литературой.

4. Контроль самостоятельной работы и оценка ее результатов организуется как единство двух форм:

1) самоконтроль и самооценка студента;

2) контроль и оценка со стороны преподавателей, государственных экзаменационных и аттестационных комиссий, государственных инспекций и др.

5. Конкретные виды и способы реализации самостоятельной работы студентов определенной специальности выбираются студентами, в зависимости от учебных дисциплин. В необходимых случаях - по согласованию с преподавателем в пределах условий, устанавливаемых действующими нормативными документами. Виды реализации самостоятельной работы устанавливаются настоящим положением (см. п.9).

6. Мероприятия, создающие предпосылки и условия для реализации самостоятельной работы, должны предусматривать обеспечение каждого студента:

1) индивидуальным рабочим методом при выполнении теоретических (расчетных, графических и т.п.) и практических (лабораторных, учебно-исследовательских и др.) работ;

2) информационными ресурсами (справочники, учебные пособия, банки индивидуальных заданий, обучающие программы, пакеты прикладных программ и т.д.);

3) методическими материалами (указания, руководства, практикумы и т.п.);

4) контролируемыми материалами (тесты);

5) материальными ресурсами (ПК, измерительное и технологическое оборудование и др.);

6) временными ресурсами;

7) консультациями (преподаватели, сотрудники НИИ, лабораторий и т.д.);

8) возможностью выбора индивидуальной образовательной траектории (элективные учебные дисциплины, дополнительные образовательные услуги, индивидуальные планы подготовки);

9) возможностью публичного обсуждения теоретических и/или практических результатов, полученных студентом самостоятельно (конференции, олимпиады, конкурсы).

7. Самостоятельная работа студентов проводится в отделениях, департаментах образовательных программ, в лабораториях, в ресурсных центрах, в других организациях, учреждениях и на предприятиях, с которыми учебное заведение имеет договоры о сотрудничестве.

2. Особенности организации СРС

8. Самостоятельная работа студента в рамках действующих учебных планов по реализуемым отдельным образовательным программам различных форм обучения учебного заведения предполагает самостоятельную работу по каждой учебной дисциплине, включенной в учебный план. Объем общей трудоемкости дисциплины делится на аудиторную и самостоятельную работу. При этом на самостоятельную работу выделяется большая часть общей трудоемкости дисциплины - около 60%, но она может также колебаться в пределах от 55% до 65%. Объем самостоятельной работы по каждой учебной дисциплине определен учебным планом и устанавливается учебным заведением в рамках реализуемых образовательных программ.

Пример: Семестр 30 кредитов, 6 дисциплин по 5 кредитов, каждая дисциплина составляет 150 часов = 30 часов x 5 кредитов, аудиторная работа = 150 x 40% = 60 часов, а самостоятельная работа = 150 x 60% = 90 часов.

При этом самостоятельная работа может составлять от 82,5 часа до 97,5 часа. Тогда аудиторная работа составит соответственно от 52,5 часа до 67,5 часа.

Длительность одного семестра = 16 недель теоретического обучения + 2 недели экзаменов = 18 недель. Максимальный объем учебной нагрузки студента в неделю, включая все виды его аудиторной и внеаудиторной (самостоятельной) учебной работы = (30 часов x 30 кредитов): 18 недель = 50 часов.

9. В ходе самостоятельной работы студент может:

1) освоить теоретический материал по изучаемой дисциплине (отдельные темы, отдельные вопросы тем, отдельные положения и т.д.);

2) закрепить знание теоретического материала используя необходимый инструментарий практическим путем, (решение задач, выполнение контрольных работ, тестов для самопроверки);

3) применить полученные знания и практические навыки для анализа ситуации и выработки правильного решения, (подготовка к групповой дискуссии, подготовленная работа в рамках деловой игры, "кейс стали", письменный анализ конкретной ситуации, разработка проектов и т.д.);

4) применение полученных знаний и умений для формирования собственной позиции, теории, модели (написание выпускной, дипломной работы, научно-исследовательской работы студента).

10. В зависимости от предмета изучения самостоятельная работа студента может включать все выше перечисленные виды, либо их часть в самом разнообразном соотношении. Например, по дисциплинам, входящим в блок гуманитарных и социально-экономических наук, может преобладать самостоятельная работа в форме изучения теоретического материала - чтение дополнительной литературы, первоисточников и т.п. По математическим дисциплинам - решение задач и контрольных работ. По специальным дисциплинам самостоятельная работа должна включать все четыре формы, но преобладающей должна являться третья, когда студент анализирует конкретную ситуацию с целью выработки решения.

11. Самостоятельная работа должна быть направлена на углубление и закрепление знаний студента, развитие аналитических навыков по проблематике учебной дисциплины. Подведение итогов и оценка результатов самостоятельной работы осуществляется во время индивидуальных консультационных часов с преподавателем. Этот вид работы оценивается баллами, формирующими оценку по текущему контролю студента, и учитывающийся при итоговой аттестации по курсу. Баллы, полученные студентом по результатам самостоятельной работы, выставляется в ведомости текущего контроля в графе СРС. Также студент должен выполнять самостоятельную работу, которая обеспечивает подготовку к текущим аудиторным занятиям. Результаты этой подготовки проявляются в активности

студента на занятиях и качественном уровне сделанных докладов, выполненных контрольных работ, тестовых заданий и др. форм текущего контроля. Баллы, полученные студентом по результатам аудиторной работы, выставляются в ведомости текущего контроля в графе УР (устная работа), что формирует рейтинговую оценку успеваемости студента по дисциплине.

12. В целях фиксации текущей успеваемости студентов и, что особенно важно, результатов их самостоятельной работы в учебном заведении целесообразно использовать рейтинговую систему оценки успеваемости каждого студента.

13. Студент, приступающий к изучению учебной дисциплины, получает информацию обо всех формах самостоятельной работы по курсу. По каждой учебной дисциплине устанавливается максимальный уровень баллов, который может быть набран по СРС.

14. Задания для самостоятельной работы студента должны быть четко сформулированы, разграничены по темам изучаемой дисциплины, и их объем должен быть определен часами, отведенными в учебной программе.

Исходя из практики организации СРС в учебном заведении, рекомендуются следующие виды заданий:

1) текущая работа с лекционным материалом (ТЛМ), предусматривающая проработку конспекта лекций и учебной литературы;

2) поиск (подбор) и обзор литературы и электронных источников информации по индивидуально заданной проблеме курса;

3) изучение материала, вынесенного на самостоятельную проработку (СП);

4) домашнее задание (ДЗ) или домашняя контрольная работа (ДКР), предусматривающее решение задач, выполнение упражнений и т.п. и выдаваемое либо на каждом практическом занятии, либо одновременно ко всем практическим занятиям по теме или разделу дисциплины;

5) задание по переводу по иностранным языкам;

6) подготовка к лабораторным занятиям (ЛАБ);

7) подготовка к практическим и семинарским занятиям (С);

8) практикум по учебной дисциплине с использованием программного обеспечения;

9) подготовка к контрольной работе (К);

10) подготовка к экзамену (Э);

11) написание реферата (РЕФ) (эссе) по заданной проблеме;

12) выполнение расчетно-графической работы (РГР);

13) выполнение курсовой работы (КР) или проекта (КП);

14) участие в научных студенческих конференциях и семинарах;

15) аналитический разбор научной публикации по заранее определенной преподавателем теме;

16) анализ статистических и фактических материалов по заданной теме, проведение расчетов, составление схем и моделей на основе статистических материалов.

3. Основные условия обеспечения эффективности самостоятельной работы по учебным дисциплинам

15. Четкая постановка учебных целей перед студентами, стимулирование положительного отношения и интереса к самостоятельной работе.

16. Систематичность и последовательное усложнение содержания, видов и методов организации самостоятельной работы.

17. Учет уровня подготовки и индивидуальных способностей студентов, дифференциация заданий.

18. Переработка учебных планов, с целью увеличения доли самостоятельной работы студента над изучаемым материалом.

19. Подготовка методических рекомендаций к изучению того или иного курса. В их содержание входит описание этапов и порядка работы, тематические консультации, темы для проблемных дискуссий, указана литература для самостоятельного изучения, даны советы по выполнению промежуточных и итоговых заданий и компьютерных тестов.

20. Разработка подробных методических указаний по всем видам практик и к итоговой государственной аттестации.

4. Содержание заданий для СРС

21. Цели, задачи, содержание и объем самостоятельной работы является неотъемлемой частью учебной дисциплины: ее целей, задач, объема и содержания.

22. Объем самостоятельной работы устанавливается в рамках учебной дисциплины в рабочих программах дисциплин по соответствующим основным образовательным программам по приведенной ниже форме:

Объем дисциплины и виды учебной работы

Виды учебной работы	Всего часов	Семестры			
Общая трудоемкость дисциплины					
Аудиторные занятия					
Лекции					
Практические занятия (ПЗ)					
Семинары (С)					
Лабораторные работы (ЛР)					
и (или) другие виды аудиторных занятий					
Самостоятельная работа					
Курсовой проект (работа)					

Расчетно-графические работы					
Реферат					
и (или) другие виды самостоятельной работы					
Вид итогового контроля (модуль, экзамен)					

(в первой графе таблицы указываются виды аудиторных и самостоятельных занятий студентов. Во второй графе указывается общая трудоемкость дисциплины в часах в соответствии с ГОС СПО и ВПО, объем аудиторных и объем самостоятельных занятий - в соответствии с учебным планом. В третьей графе указываются количество часов в каждом семестре по каждому виду учебной работы и вид итогового контроля по дисциплине).

23. Содержание самостоятельной работы студентов распределяется по тематическому плану (модулям) содержания учебной дисциплины в соответствующих программах дисциплин отдельных образовательных программ:

Содержание тем.

(указывается название каждой темы, ее содержание и объем в часах аудиторных занятий/самостоятельной работы).

24. Задания для самостоятельной работы студента должны быть четко сформулированы, разграничены по темам изучаемой дисциплины, и их объем должен быть определен часами, отведенными в учебной программе.

25. Задание, как правило, предполагает:

1) целевую установку;

2) минимально необходимое содержание самостоятельной работы (с определением одного или нескольких видов СРС);

3) указание о форме представления выполненной работе (реферат, отчет, пояснительная записка, результаты эксперимента, социологического опроса, чертежи, таблицы, разработанный и спроектированный макет и т.д.);

4) форму и время отчетности (защита отчета на занятии, защита проекта в установленное на кафедре время, участие в практических или семинарских занятиях, написание контрольной работы по расписанию, сдача выполненного задания на проверку преподавателю или проверка преподавателем в ходе занятия, выступление на расширенном семинаре, участие в научных студенческих конференциях и т.д.);

5) форму оценки выполнения задания: определение баллов в рамках балльно-рейтинговой системы, зачтено или итоговый оценочный балл.

26. Содержание выполненной работы определяется установленным исходным заданием, требованиями к выполнению установленными в рамках взаимодействия с преподавателем.

27. Рекомендуемые (типовые) задания, содержания и объемы самостоятельной работы студента могут дополнительно включаться в рабочую программу дисциплин основной образовательной программы, в часть методических рекомендаций по организации изучения дисциплины по усмотрению разработчиков.

5. Контроль выполнения СРС

28. Результаты самостоятельной работы студента должны контролироваться преподавателем. Эти результаты должны оцениваться и учитываться в ходе итоговой аттестации студента по изучаемой дисциплине. Наиболее приемлемой формой оценки результатов работы студента по изучаемой дисциплине является бальная. При разработке шкалы оценки результатов самостоятельной работы студента, необходимо учитывать самостоятельную работу студента, при этом, ранжировать задания для самостоятельной работы в зависимости от уровня их сложности.

В качестве используемых форм контроля рекомендуется следующие формы:

- 1) Тестирование;
- 2) Контрольные мероприятия в рамках внедренной в учебный процесс балльно-рейтинговой системы оценки качества учебной работы студентов на основе модульной технологии обучения;
- 3) Проверка контрольных работ, задач (с целью экономии времени преподавателя на проверку студент заполняет матрицу с ответами);
- 4) Доклад по самостоятельно изученной теме (возможен коллективный);
- 5) Веерный экспресс опрос;
- 6) Отчет по результатам выполненного проекта (индивидуального или группового).

Форма и время отчетности по СРС заранее оговариваются в задании и регламентируются графиком самостоятельной работы студента.

Форма представления работы (задания), минимально необходимой объем, выполненный работ также устанавливаются заранее, при разработке и выдаче задания на СРС.

6. Планирование самостоятельной работы студентов

29. Объем времени для СРС по каждой дисциплине указываются в учебном плане каждой отдельной образовательной программы. Этот объем времени также приводится в программе дисциплины.

30. Задания для СРС по дисциплинам определенной отдельной образовательной программы планируются преподавателем заранее, при разработке учебного курса. Исходными данными для планирования СРС являются учебный план, в котором указаны общая трудоемкость и объем аудиторных и самостоятельных занятий по каждой дисциплине, рабочие программы дисциплин по определенной отдельной образовательной программе и государственным образовательным стандартом.

31. Необходимо так организовать самостоятельную работу студентов, чтобы выполнить требования ГОС СПО и ВПО к уровню подготовленности будущего выпускника и одновременно уложиться в строго ограниченный ГОС СПО и ВПО объем занятий.

32. В практически осуществляемом учебном процессе встречаются как незначительные, так и серьезные отклонения реальных значений затрат студентов на самоподготовку (как в большую, так и в меньшую сторону) от объемов внеаудиторной нагрузки, приведенных в учебных планах этих специализаций:

1) наличие курсовой работы или курсового проекта по учебной дисциплине значительно влияет на общую трудоемкость, что не всегда учитывается преподавателями, а также разработчиками стандартов;

2) преподаватель не может спланировать самостоятельную работу будущего выпускника в объеме, примерно равном нагрузке по учебному плану (трудно пронаблюдать за студентами при выполнении ими различных видов самостоятельных работ; разный уровень познавательных возможностей обучаемых не позволяет прогнозировать затраты на самоподготовку);

3) преподаватель может ошибиться при отборе содержания самостоятельных работ (перегруженность второстепенным материалом увеличивает внеаудиторную подготовку студентов);

4) со стороны преподавателя присутствует недостаточно жесткая требовательность к качеству и систематичности выполнения студентами самостоятельных работ, а также нерегулярная проверка задаваемых работ;

5) при планировании внеаудиторной работы преподаватель упускает из виду сложность задания для понимания и последующего выполнения этого задания студентами;

6) недостаток либо отсутствие учебно-методической литературы для самостоятельных работ по некоторым учебным предметам вызывает дефицит времени;

7) недостаточное обновление устаревших методических рекомендаций, указаний и материалов для выполнения учебной работы (несоответствие их современному состоянию техники и технологии требует от студентов дополнительного самостоятельного поиска);

8) постоянно возрастающий поток информации, в котором и преподавателям, и студентам сложно ориентироваться: поиск, обработка, усвоение, использование и др.

33. Устранение высказанных причин при планировании и организации самостоятельной работы студентов поможет качественнее выполнять требования ГОС СПО и ВПО к общим объемам нагрузки.

34. На основании действующих учебных планов, заданий для СРС учебное подразделение составляет график самостоятельной работы академической группы определенной специальности в рамках графика учебного процесса на каждый учебный семестр. График утверждается руководителем учебного подразделения. Пример графика приведен ниже.

35. В графике для каждой дисциплины указывается распределение объема СРС по неделям учебного семестра, указываются промежуточные контрольные мероприятия ПМП. В зависимости от вида контрольного мероприятия, оно может реализовываться как в часы аудиторных занятий, так и вне аудиторного времени.